

Leerlijn

NEDERLANDS ALS VREEMDE TAAL

- SCHRIJFVAARDIGHEID -

In dit document vindt u de leerlijn Nederlands als Vreemde Taal voor **schrijfvaardigheid**. Deze is ontwikkeld door de Taalunie en geeft per leeftijdscategorie een aantal voorbeelden aan die u kunt gebruiken voor het beschrijven van tussendoelen. Daarnaast kan het document gebruikt worden om materialen en evaluaties te ontwikkelen. De tussendoelen zijn steeds aangepast aan de belevingswereld van de leerlingen in de betreffende leeftijdscategorie. U begint bij de leeftijdscategorie waarin uw school start met onderwijs NVT en, afhankelijk van het aantal contacturen en de einddoelen van uw onderwijs, volgt u de gewenste “route”.

De leerlijnen luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren en schrijven zijn ontwikkeld voor het onderwijs Nederlands als Vreemde Taal (NVT) waarbij uitgegaan wordt van de volgende kenmerken:

- Het onderwijs NVT wordt gegeven buiten het Nederlands taalgebied;
- De leerlingen die onderwijs NVT volgen, komen vooral tijdens de lessen en op school in contact met de Nederlandse taal;
- De lessen NVT worden gegeven aan de hand van een vreemdetaaldidactiek en volgen ook de doelen van het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen.

De tussendoelen kunnen u onder meer helpen bij het plannen van uw schooljaar, het maken van taalbeleid of het differentiëren van uw lesaanbod. Daarnaast kunt u de tussendoelen gebruiken om een taalportfolio of een doorlopende leerlijn voor uw school te ontwikkelen.

De doelen zijn geformuleerd in can-do-statements, die duidelijk verwoorden wat de leerling op het betreffende niveau in en met het Nederlands kan doen. Zij hoeven niet een op een overgenomen te worden, maar kunnen waar nodig aangepast worden aan de lokale context.

De beschreven tussendoelen zijn beperkt tot het aspect taalverwerving Nederlands als Vreemde Taal en zijn onder meer overgenomen uit het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen. Aangezien er voor de jongste leeftijdsgroepen (3-4 en 5-6 jaar) geen beschrijvingen in het Europees referentiekader staan, is voor deze categorieën gebruik gemaakt van meer algemene taaldoelen voor taalontwikkeling bij jonge kinderen.

Heeft u vragen over de leerlijnen, mail dan gerust naar nvt@taalunie.org.

Veel succes met de lessen NVT,

Bianca Versteeg
Beleidsmedewerker Nederlands als Vreemde Taal

© 2019 Nederlandse Taalunie

Tussendoelen	3-4 jaar	5-6 jaar	7-8 jaar	9-10 jaar	11-12 jaar	13-14 jaar	15-16 jaar	17-18 jaar
A1 Correspondentie: Kan een korte, eenvoudige (digitale) kaart met een wens of groet schrijven.	Ik begrijp dat je met schrijven kunt communiceren. Ik kan een tekening maken waar de leerkracht het verhaal schrijft.	Ik kan een kaartje "schrijven" naar iemand in mijn omgeving, bijvoorbeeld bij verjaardag, ziekte of geboorte.	Ik kan woorden aanvullen met de letters die ontbreken. Ik kan een eenvoudige boodschap op een wenskaart overschrijven.	Ik kan onvolledige zinnen aanvullen op basis van een woordenlijst. Ik kan een geleerd aftelrijmpje of gedicht opnieuw samenstellen.	Ik kan (evt met een woordenboek) woorden opschrijven om een afbeelding of een foto een titel te geven.	Ik kan bekende woorden opschrijven die door de leerkracht worden gedikteerd.	Ik kan een woordenlijst maken die nuttig is om een recept of een opdracht te maken. Ik kan korte zinnen overschrijven/aanvullen op basis van een model.	
A1 Correspondentie: Kan een kort, eenvoudig berichtje schrijven om een afspraak te bevestigen of af te zeggen via sms, e-mail of via andere sociale media.	Ik begrijp dat tekenen en tekens produceren mogelijkheden bieden tot communicatie.	Ik kan klassikaal en via het digibord een berichtje aan de juf dicteren voor de mascotte van de klas of een moedertaalspreker.	Ik kan klassikaal een berichtje dicteren aan de juf om bv. een afspraak met een schrijver/illustrator... (andere moedertaalspreker te bevestigen (begroeting/afsluiting).	Ik kan een berichtje opstellen aan de hand van voorgeschreven stukjes tekst (in de vorm van een online-puzzel).	Ik kan een afspraak met vriendje bevestigen: datum, tijd, plaats	Ik kan in een appje of sms-uitdrukkingen gebruiken die ik mondeling goed ken.	Ik kan een eenvoudige e-mail schrijven om over mijzelf te praten, om een vraag te stellen of om een voorstel te doen.	
A1: Notities, berichten, formulieren Kan een eenvoudig formulier invullen.		Ik kan mijn naam schrijven (op tekening, cadeau...).	Ik kan eenvoudige woordzoekers maken.	Ik kan een eenvoudig formulier invullen (naam, adres/land, leeftijd).	Ik kan kruiswoordraadsels maken.	Ik kan een bon invullen om iets aan te vragen, bijv. op internet.		
A1: Notities, berichten, formulieren Kan zeer korte en eenvoudige notities maken.	Ik kan krabbels bij tekeningen "schrijven".	Ik kan mbv illustraties een boodschappenlijstje maken.	Ik kan een verlanglijstje maken.	Ik kan datum, tijd en plaats noteren van een afspraak, activiteit of uitstapje.	Ik kan een eenvoudig "to-do-lijstje" opstellen	Ik kan korte zinnen schrijven om een titel aan een afbeelding of een foto te geven.		
A1: Notities, berichten, formulieren Kan een eenvoudige lijst met vragen over zichzelf invullen.			Ik kan mijn naam en leeftijd invullen op verjaardagskalender.	Ik kan een formulier invullen met mijn naam, mijn nationaliteit, mijn adres, mijn leeftijd, mijn geboortedatum, mijn geboorteplaats.		Ik kan vragen over gezinssamenstelling, woonomstandigheden, vrijetijdsbesteding, dagelijks werk of vakkenpakket op school beantwoorden.		

A1: Creatief schrijven Kan een paar eenvoudige zinnen opschrijven over zichzelf of over andere mensen.		Ik kan met de klas een boek maken (leerlingen tekenen, lkr schrijft de tekst van de lln erbij).	Ik kan woorden bij een foto of illustratie schrijven. Ik kan een dialoog aanvullen met de ontbrekende zinnen.	Ik kan een serie plaatjes beschrijven in een test of in de taalles.	Ik kan heel kort een persoon of dier beschrijven.	Ik kan schriftelijk eenvoudige informatie doorgeven over mijn ouders, mijn broers en zussen, mijn klasgenoten, mijn lievelingsdier.	Ik kan heel eenvoudig een kamer/ een huis beschrijven. Ik kan een dialoog schrijven door tekstballonnen aan te vullen.	Ik kan woorden en eenvoudige uitdrukkingen gebruiken om bekende voorwerpen te beschrijven.
A2: Correspondentie Kan een eenvoudig persoonlijk briefje schrijven via de post, e-mail of via andere sociale media.				Ik kan iemand bedanken voor geboden hulp, voor een cadeautje, voor een uitnodiging. Ik kan korte zinnen schrijven om iemand te bedanken.	Ik kan een kort en eenvoudig verslag maken van een reis of verblijf tijdens de vakantie. Ik kan met een paar korte zinnen commentaar geven bij een foto op sociale media.	Ik kan een begeleidend briefje maken bij het opsturen van een pakje, folder of document.	Ik kan iets vertellen of vragen over het weer, over dagelijkse zaken.	Ik kan via e-mail mezelf voorstellen aan een penvriend.
A2: Correspondentie Kan aan een eenvoudige chatsessie deelnemen.						Ik kan een chatpartner om informatie vragen zoals leeftijd, welke school, broers of zussen.	Ik kan op Facebook reageren op een bericht over de sportdag van de school.	Ik kan via WhatsApp deelnemen aan een groepsgesprek.
A2: Notities, berichten, formulieren Kan standaardformulieren invullen.						Ik kan een formulier voor een schoolreis invullen.	Ik kan een formulier invullen m.b.t een klacht/ reparatieverzoek.	Ik kan een standaardformulier invullen m.b.t. inschrijving vervolgstudie of open dag.
A2: Notities, berichten, formulieren Kan eenvoudige en korte notities maken voor zichzelf.					Ik kan eenvoudige huiswerkopdrachten opschrijven.	Ik kan een korte evaluatie schrijven over een evenement (tentoonstelling, schoolreis...).	Ik kan de hoofdlijnen noteren van de uitleg door een gids.	Ik kan notities maken bij een film over een onderwerp uit het dagelijks leven (bv. leven van jongeren in een ander land).
A2: Notities, berichten, formulieren Kan eenvoudige en korte notities maken voor anderen.					Ik kan een telefonisch doorgegeven boodschap in trefwoorden noteren voor een huisgenoot.	Ik kan een korte advertentie schrijven om bv. vrijwilligers te vragen voor de organisatie van een schoolfeest.	Ik kan korte feedback schrijven over de presentatie van een klasgenoot.	Ik kan in een korte notitie de boodschap aangeven.

A2: Notities, berichten, formulieren Kan korte, eenvoudige berichten schrijven over zaken van direct belang.					Ik kan een korte advertentie schrijven over een vermist huisdier.	Ik kan de route naar een plaats voor een Nederlandstalige gast beschrijven.		
A2: Creatief schrijven Kan in korte, eenvoudige zinnen een persoon beschrijven.			Ik kan uiterlijk en karakter van een fictief persoon beschrijven.	Ik kan een eenvoudig gedicht over mensen (elfje).	Ik kan mijn favoriete persoon beschrijven.	Ik kan biografische gegevens van een filmster, popidool schrijven.	Ik kan een dagboek bijhouden over belangrijke gebeurtenissen.	Ik kan het CV van een bekend persoon schrijven. Ik kan (met hulp van een woordenboek) een verhaal beginnen of afschrijven.
A2+: Creatief schrijven Kan schrijven over alledaagse aspecten van zijn of haar omgeving in zinnen die met elkaar verbonden zijn.					Ik kan mijn land of eiland beschrijven.	Ik kan eenvoudig verhaal schrijven over bv. een dag in het jaar 3020.	Ik kan beschrijven wat ik leuk en minder leuk vind op school.	Ik kan beschrijven wat ik verwacht van mijn vervolgopleiding.
A2+: Creatief schrijven Kan zeer kort en elementair gebeurtenissen, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven.						Ik kan een verslag schrijven over een schoolreis.	Ik kan beschrijven naar welk land ik het liefst zou reizen en waarom.	Ik kan beschrijven wat mijn eerste herinnering is.
B1: Correspondentie Kan persoonlijke brieven en e-mails schrijven of gebruikmaken van andere vormen van sociale media waarin ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen enigszins gedetailleerd worden beschreven.						Ik kan een klachtenbrief schrijven of erop reageren. Ik kan een eenvoudige sollicitatiebrief voor stage, au pair of vakantiebaan.	Ik kan een bedankbriefje schrijven na afloop van een bezoek en uitleggen wat ik het leukst vond.	Ik kan aan een penvriend schrijven over verliefdheid.

B1: Correspondentie Kan op advertenties reageren.							Ik kan reageren op een advertentie voor een vakantiebaantje.	Ik kan op basis van een advertenties meer informatie vragen over een studentenkamer.
B1: Correspondentie Kan deelnemen aan discussies over bekende thema's of over thema's uit het interessegebied via sociale media zoals internet.							Ik kan reageren op een blog of youtubefilmpje van een klasgenoot.	Ik kan online informatie uitwisselen met een partnerschool over een gezamenlijk project.
B1+: Correspondentie Kan persoonlijke brieven schrijven waarin nieuws wordt overgebracht en gedachten over abstracte of culturele onderwerpen worden uitgedrukt.							Ik kan mijn verwachtingen uiten over een nieuwe film die uitkomt en waar ik wel/niet naar toe wil gaan.	Ik kan mijn verwachtingen uiten over een reis naar een ver land en de voorbereiding die daarvoor nodig is.
B1: Notities, berichten, formulieren Kan notities en berichten schrijven die eenvoudige informatie bevatten die van direct belang is voor vrienden of leraren en daarbij begrijpelijk de punten overbrengen waarvan hij of zij vindt dat ze belangrijk zijn.						Ik kan de belangrijkste informatie opschrijven over een kort videofragment (bv. Jeugdjournaal) om te verwerken in een werkstuk.	Ik kan de telefoon aannemen en de boodschap noteren.	Ik kan de belangrijkste informatie van een gids (bv. museum) noteren om te gebruiken in een presentatie.
B1: Notities, berichten, formulieren Kan formulieren waarin meer informatie gevraagd wordt, gedetailleerd invullen.						Ik kan een CV formulier invullen.	Ik kan een sollicitatieformulier invullen.	Ik kan een intakeformulier voor een vervolgopleiding invullen.
B1: Verslagen en						Ik kan een	Ik kan een kort verslag	

opstellen Kan een kort, eenvoudig verslag schrijven volgens een vast format.						presentatie maken met illustraties en korte teksten.	schrijven over een excursie.	
B1: Verslagen en opstellen Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde zaken binnen zijn of haar vakgebied samenvatten, in een verslag opnemen en becommentariëren.						Ik kan n.a.v. een presentatie een verslag maken en daarin de voor- en nadelen van het onderwerp beschrijven.	Ik kan op basis van enkele infofiches een keuze maken en die schriftelijk uitleggen.	Ik kan de gegevens uit bv. straatinterviews verwerken in een verslag.
B1+: Verslagen en opstellen Kan korte, eenvoudige opstellen schrijven over belangwekkende onderwerpen.							Ik kan aan de hand van een foto een kort verslag schrijven over een gebeurtenis.	Ik kan een blog schrijven over een cultureel evenement dat heeft plaatsgevonden.
B1: Creatief schrijven Kan gedetailleerde beschrijvingen geven van bekende onderwerpen binnen het eigen interessegebied.						Ik kan een tekst schrijven met aandacht voor chronologische volgorde (bv. Artikel voor schoolkrant).	Ik kan een ervaring beschrijven met aandacht voor chronologische volgorde.	Ik kan mijn ervaringen tijdens een stage beschrijven en met voorbeelden illustreren. Ik kan een eenvoudige recensie schrijven over een film of een boek.
B1: Creatief schrijven Kan verslag doen van ervaringen en daarbij gevoelens en reacties op gebeurtenissen beschrijven.						Ik kan beschrijven wat ik vind van een toneelstuk of film.	Ik kan aan de hand van een foto beschrijven wat het probleem is waardoor ik te laat ben.	Ik kan beschrijven wat ik van een bezoek aan een concert of muziekfestival vond en wat ik als advies zou meegeven.
B1: Creatief schrijven Kan een verhaal schrijven over een onderwerp dat hem interesseert.							Ik kan met klasgenoten samen een verhaal over een gegeven onderwerp schrijven.	Ik kan op basis van een gegeven persoon/plaats/ gebeurtenis een kortverhaal schrijven.

Bronvermelding

Het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen (Nederlandse versie)

Nederlandse Taalunie, http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/gemeenschappelijk_europees_referentiekader.pdf

Aanvullende descriptoren ERK voor jonge leerders

<https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors>

Voorbeelden- en oefenbank ERK Nederlands

http://erknederlands.org/sites/erknederlands_v2/illustratiebank/client/

Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, takenbank en voorbeeldexamens

<http://cnavt.org>

Stichting Leerplan Ontwikkeling, Niveaubeschrijvingen per vaardigheid

Beeker, A., Canton, J, Fasoglio, D, Trimbos, B. <http://www.erk.nl/docent/niveaubeschrijvingen/>

CED-groep, Leerlijnen voor jonge kinderen (taal)

<http://www.leerlijnen.cedgroep.nl/wat-zijn-leerlijnen.aspx>

Expertisecentrum Nederlands, doorlopende leerlijnen taal

<http://www.leerlijnentaal.nl>